

Valtioneuvoston asetus kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (434/2018) muuttamisesta

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (371/2019) tuli tieliikenteen kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyyttä koskevien 27-41 ja 193 §:n osalta voimaan 1.1.2020. Lakimuutoksella otettiin käyttöön mahdollisuus suorittaa perustason ammattipätevyys kaikilla tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin sallimilla tavoilla. Ammattipätevyyden voi suorittaa koulutuksen ja nopeutetun koulutuksen lisäksi kokeisiin perustuvalla järjestelmällä eli ns. koemallilla. Kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annettuun valtioneuvoston asetukseen (434/2018) esitetään täten lisättäväksi koemallin käyttöönottoa koskevat tarkemmat säännökset liikenteen palvelulain valtuussäännöksiensä mukaisesti:

- perustason ammattipätevyyskokeesta ja sen toteutuksesta sekä siihen ilmoittautumisesta (liikennepalvelulaki 32 § 6 mom.),
- kokeista, niiden toteutuksesta ja kokeiden järjestämisestä sekä arvioijien ja kokeesta vastaavan johtajan tehtävistä ja pätevyysvaatimuksista (37 § 5 mom.),
- kuorma- ja linja-autonkuljettajan koulutusta koskevien asiakirjojen säilyttämisestä (38 § 3 mom.) sekä
- valvonnan järjestämisestä ja kokeiden järjestämistä koskevista ilmoituksista (193 § 7 mom.)

Valtioneuvoston asetuksen muutokset esitetään tulemaan voimaan huhtikuussa 2020.

PERUSTELUT

Asian tausta

Maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/59/EY (*tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivi*), säädetään kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyysvaatimuksista.

Tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivi on kansallisesti pantu täytäntöön liikenteen palveluista annetulla lailla (320/2017) ja kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetulla valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen palveluista annetun lain (liikennepalvelulaki) 1.1.2020 voimaan tulleiden säännösten mukaan kuorma- ja linja-autonkuljettajan perustason ammattipätevyys on mahdollista suorittaa kaikilla ammattipätevyysdirektiivissä säädetyillä vaihtoehdoilla: perustason ammattipätevyyskoulutuksella, nopeutetulla koulutuksella tai perustason ammattipätevyyskokeella.

Liikenteen palveluista annetun lain 32 §:n mukaan perustason ammattipätevyyskokeessa suoritetaan teoriakoe ja käytännön koe. Teoriakoe on kaksiosainen, ja sen on täytettävä tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin I liitteen 2 jakson 2.2 kohdan a alakohdassa olevat vaatimukset.

Käytännön kokeeseen sisältyy ajokoe, jossa arvioidaan oppiaineluettelon 1 kohdassa tarkoitettua turvallisuussääntöihin perustuvaa järkevää ajokäyttäytymistä erilaisissa liikennetilanteissa ja -

ympäristöissä, joita kuljettajien työssä voidaan kohdata. Ajokokeen kesto on vähintään 90 minuuttia, josta enintään kolmasosa voidaan toteuttaa korkealaatuisella simulaattorilla tai erityisellä testialueella erityisesti toimintaa, ajoneuvon hallintaa, järkevää ajokäyttäytymistä ja ajamista vaikeissa ja vaihtelevissa olosuhteissa arvioitaessa. Lisäksi käytännön kokeeseen sisältyy osio, jossa arvioidaan suoritettavan kuljetusmuodon edellyttämää osaamista erityisesti oppiaineluettelon kohdissa 1.4–1.6, 3.2, 3.3 ja 3.5, jotka koskevat turvallisuussäntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaista kuormittamista, matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta huolehtimista, rikollisuuden ja salamatkustamisen sekä fyysisten riskien ennalta ehkäisemistä ja hätätilanteiden arviointia. Osion kesto on vähintään 30 minuuttia.

Perustason ammattipätevyys voidaan laajentaa toiseen kuljetusmuotoon suorittamalla sitä vastaava käytännön koe ja teoriakokeesta ne oppiaineluettelon osat, jotka koskevat suoritettavaa kuljetusmuotoa ja pätevyyttä.

Kokeen hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perustason ammattipätevyyskokeen suorittamisesta. Ammatillisessa koulutuksessa merkintä perustason ammattipätevyyskokeen suorittamisesta voidaan kuitenkin sisällyttää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 57 §:ssä tarkoitettuun tutkinnon suorittamisesta annettavaan todistukseen.

Suoritettavasta ammattipätevyydestä riippuen perustason ammattipätevyyskokeessa käytettävän kuorma-auton tai linja-auton on täytettävä ajokorteista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/126/EY säädetyt koeajoneuvojen vaatimukset. Käytännön kokeen ajokokeen osuudessa ajoneuvoa kuljettavalla on oltava sen ajo-oikeus. Ammattipätevyyttä suoritettaessa annettavaan ajo-opetukseen sovelletaan 33 §:n 4 momentin säännöstä, jos ammattipätevyyttä suorittavalla ei ole opetuksessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeutta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perustason ammattipätevyyskokeesta ja sen toteutuksesta sekä siihen ilmoittautumisesta.

Liikenteen palveluista annetun lain 37 §:ssä säädetään kuorma- ja linja-autonkuljettajan ammattipätevyyskokeiden järjestäjistä ja arvioijista. Tieliikenteen ammattipätevyys saavuttamiseen liittyviä kokeita järjestävän on oltava luotettava ja vakavarainen ja tällä on oltava riittävä ammatillinen osaaminen sekä riittävät taloudelliset ja muut valmiudet liikenteen palveluista annetussa laissa ja ammattipätevyysdirektiivissä säädettyjen kokeiden järjestämiseen. Kokeita järjestävällä on oltava kokeesta vastaava johtaja, joka ohjaa, valvoo ja kehittää koetoimintaa ja toimii muutoinkin tosiasiallisesti tehtävässä, toiminnan laajuuteen nähden riittävä arviointeja suorittava henkilöstö sekä kokeiden vastaanottamisessa tarvittavat liikenteen palveluista annetun 32 §:n 5 momentissa säädetyt vaatimukset täyttävät ajoneuvot ja muut asianmukaiset välineet ja toimitilat.

Kokeiden arvioijien on oltava luotettavia ja heillä on oltava perehtyneisyys arviointiin ja arvioitavina olevien kokeiden perusteisiin sekä soveltuvalla koulutuksella tai työkokemuksella saavutettu arviointitehtävän edellyttämä osaaminen ja ammattitaito. Kokeiden järjestäjä vastaa siitä, että arvioijilla on vaatimusten mukainen kelpoisuus. Kokeesta vastaavalla johtajalla on oltava perehtyneisyys arviointiin ja kokeen järjestäjän järjestämien kokeiden perusteisiin sekä soveltuvalla koulutuksella tai työkokemuksella saavutettu tehtävän edellyttämä osaaminen ja ammattitaito.

Kokeen järjestäjäksi voidaan hakemuksesta hyväksyä yritys, säätiö tai muu yhteisö. Hakemuksessa on kuvattava koe, sen toteuttamisen tavat ja arviointiperusteet. Koe on järjestettävä hakemuksessa esitetyn sekä hyväksynnän ja sen ehtojen mukaisesti. Kokeen järjestämisessä tapahtuvista muutoksista on välittömästi ilmoitettava hyväksyneelle viranomaiselle. Jos hyväksyntää koskevat vaatimukset eivät enää täyty, koetta koskevia säännöksiä ei noudateta tai koetta ei muuten järjestetä asianmukaisesti, kokeen järjestäjälle voidaan antaa huomautus tai varoitus sekä kehotus havaittujen puutteiden poistamiseen määräajassa. Jos kehotusta ei noudateta, hyväksyntä voidaan peruuttaa.

Kokeet voidaan järjestää myös opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa osana ammatillista kuljettajakoulutusta tai Puolustusvoimissa Puolustusvoimien kuljettajakoulutuksen yhteydessä. Kokeiden järjestäjistä ja niiden hyväksymisestä, arvioijien nimeämisestä, todistusten antamisesta sekä kokeiden valvonnasta vastaa liikenteen palveluista annetun lain 193 §:ssä määritelty taho.

Kokeita arvioiva henkilö ei voi ammatillista ja Puolustusvoimien kuljettajakoulutusta lukuun ottamatta toimia ammattipätevyyskoulutusta antavassa koulutuskeskuksessa koulutuksen antajana. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kokeista, niiden toteutuksesta ja kokeiden järjestämisestä sekä arvioijien ja kokeesta vastaavan johtajan tehtävistä ja pätevyysvaatimuksista.

Toteuttamisvaihtoehdot

Liikenteen palveluista annetun lain mukaan koemallia koskevat tarkemmat säännökset annetaan valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole määräysenantovaltaa koemalliin liittyen.

Asian valmistelussa on arvioitu vaihtoehtoja, joissa perustason ammattipätevyyskoe tulisi suorittaa yhdellä kertaa sekä mallia, jossa kokeen voi jakaa osioihin. Sidosryhmiltä kuulemistilaisuudessa ja asian valmistelun yhteydessä saadun palautteen perusteella on pidetty parempana vaihtoehtoa, jossa koetta ei ole pakko suorittaa kokonaan kerralla, ns. yhdellä istumisella. Tämä mahdollistaa kokelaalle enemmän valinnanvapautta ajan- ja rahankäytön suhteen riippuen missä ja milloin hän haluaa suorittaa koeosuudet. Valmistelun aikana harkittiin myös vaihtoehtoa, joissa kokeen arvioijia olisi vain yksi, mutta ehdoton enemmistö sidosryhmistä ei kannattanut ajatusta perustellen useamman arvioijan tarvetta mm. kokelaan oikeusturvalla ja useamman arvioijan laajemmalla osaamisella. Jos arvioijia olisi vain yksi, olisi myös suurempi riski, että arvioinnin lopputulokseen vaikuttaisi koesuorituksesta riippumattomat seikat.

Ehdotetut muutokset

Valtioneuvoston asetukseen lisätään koulutusta ja nopeutettua koulutusta koskevien säännösten rinnalle koemallia koskevat säännökset. Lisäksi muutetaan viittaukset Liikenteen turvallisuusvirastosta viraston nykyistä nimeä vastaavaksi Liikenne- ja viestintävirastoksi. Asetuksesta myös korjataan liikenteen palveluista annettuun lakiin viittaava vanha numerointi vastaamaan lain nykyistä juoksevaa numerointia.

Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Asetusmuutoksesta on järjestetty keskustelu- ja kuulemistilaisuus 12.11.2019. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto ovat tavanneet koemallin kehittämisestä kiinnostuneista sidosryhmiä ja opetus- ja kulttuuriministeriötä, Opetushallitusta sekä Puolustusvoimia. Hankkeen etenemistä on tiedotettu Valtioneuvoston Hankkeet-internet-sivuilla <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM028:00/2019>, jonne on lisätty myös valmisteluasiakirjat ml. kuulemistilaisuuden esitysmateriaali. Säädösmuutoksen hankenumero on LVM028:00/2019.

Luonnokset asetuksesta ja perustelumuiutiosta olivat lausuntokierroksella 12.2.-10.3.2020 Lausuntopalvelu.fi-portaalissa. Lausunnon voivat jättää kaikki asiasta kiinnostuneet, lisäksi lausuntopyyntö lähetettiin kohdennetusti seuraaville: Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry, Ammattipätevyyskouluttajat ry, Antin Autokoulu Oy, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, CAP-Group Oy, Careeria Oy, Datadrivers Oy, Elinkeinoelämän

keskusliitto EK ry, Helsingin kaupunki, Keskuskauppakamari, Kuljetusalan työelämätoimikunta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Liikennevakuutuskeskus, Liikenteen turvallisuuskouluttajat (LIITU) ry, Linja-autoliitto ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Poliisihallitus, Puolustusvoimat, Rahtarit ry, Stadin Ammattiopisto, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Suomen Autokoululiitto ry, Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Tampereen Aikuiskoulutuskeskus, TTS Työtehoseura, työ- ja elinkeinoministeriö sekä Vantaan ammattiopisto Varia. Lausunnon antoivat seuraavat tahot: ... ja niiden johdosta tehtiin seuraavat muutokset: ... **Asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.**

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. *Perustason ammattipätevyyskoulutus ja siihen sisältyvä teoriakoe.* Pykälän otsikkoa tarkennetaan lisäämällä siihen määre ”ja siihen sisältyvä teoriakoe”. Pykälän 1 mom. tarkennetaan tekemällä viittaus tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin liitteen I jaksossa 1 säädettyihin kuljetusmuotoja yhteisesti koskeviin ja suoritettavaa kuljetusmuotoa erikseen koskeviin määriteltyihin oppiaineisiin.

Pykälän 2 momentista poistetaan tarpeettomana aukikirjoitettu viittaus *tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/59/EY*, josta asetuksessa käytetään lyhytnimeä tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivi. Direktiivi on määritelty jo liikenteen palveluista annetuista laissa eikä samaa viittausta ole tarpeen toistaan sen nojalla annetussa alemman asteisessa sääntelyssä. Lisäksi momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 ja 2 momentin säännökset perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisällytettävästä opetuksesta turvallisen, taloudellisen ja ympäristöystävällisen ajotavan edistämiseksi sekä liikenteen riskitekijöiden tunnistamisen kehittämiseksi, vaaratilanteiden välttämiseksi ja onnettomuustilanteissa toimimiseksi ja niiden seurausten lieventämiseksi.

Pykälän 3 momenttiin korjattaisiin Liikenne- ja viestintäviraston nimi ja tarkennettaisiin säädöstä, jonka mukaan koulutuskeskuksen on annettava opiskelijalle todistus säädetyin *koulutuksen suorittamisesta*, ei opetuksen antamisesta.

2 §. *Ajo-opetuksen toteutus perustason ammattipätevyyskoulutuksessa.* Pykälän otsikkoon lisätään tarkennus *ajo-opetus*. Momentit 1 ja 2 poistetaan niiden siirryttyä 1 §:ään. Pykälän alkuun tarkennetaan, että kyse on *perustason ammattipätevyyskoulutuksen ajo-opetuksesta*, mikä vastaa pykälän sisältöä.

2 a §. *Perustason ammattipätevyyskoe.* Asetukseen lisättäisiin uusi 2 a §, jossa on perussäännöt koemallin toteutuksesta: Perustason ammattipätevyyskoe tulisi suorittaa kerralla muussa kuin liikenteen palveluista annetun lain 33 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ammatillisessa koulutuksessa. Ammattipätevyyskokeen saisi kuitenkin suorittaa enintään kahdelle peräkkäiselle päivälle jaetussa koetilaisuudessa, joita voidaan tauottaa kokeen järjestämissuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Tauoilla mahdollistetaan kokelaiden virkistäytyminen osuuksien välillä ja tarvittaessa eri koetiloihin siirtyminen. Ammattipätevyyskoe suoritettaisiin suomeksi tai ruotsiksi. Kuulemistilaisuudessa keskusteltiin tarpeesta suorittaa koe jollakin muulla kielellä, mutta valtaosa sidosryhmistä ei pitänyt sitä kannatettava, sillä kuljettaja-ammattissa työskentelevällä tulee joka tapauksessa olla Suomessa työskennellessään työhön tarvittava kielitaito ja ammattisanasto hallussa. Koemalli mittaa samaa osaamista kuin koulutusjärjestelmä, jossa myöskin oppilaan tulee kyetä kommunikoidaan suomeksi tai ruotsiksi. Myös tulkin käyttö kokeessa olisi vastaavasti kielletty. Tulkin käyttöön muissa yhteyksissä on liittynyt myös merkittäviä haasteita huijausyritysten ja valvonnan osalta varsinkin tilanteissa, joissa tulkattavana on kieli, jota kokeen valvoja ei ymmärrä eikä täten voi valvoa, ettei tulkki samalla avusta kokelasta kääntäessään kysymyksiä. Mahdollisuutta suorittaa ammattipätevyys jollakin muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi voidaan tarkastella myöhemmin uudestaan, jos kuljettaja-ammattissa

työskentelevältä ei enää edellytetä aiempaa vastaavaa kielitaitoa jommassa kummassa kansalliskielistä.

Pykälän 2 momentin mukaan kokeen teoriaosuuden tulisi koostua vähintään kahdesta osasta, joista toinen voisi sisältää monivalintatehtäviä tai suoraan vastattavia tehtäviä tai näiden yhdistelmän. Teoriakokeen toisen osuuden tulisi muodostua tilanteiden tarkastelu -tehtävistä, joissa voisi olla kirjallisen tapahtumainkuvauksen ohella kuviin ja videoihin pohjautuvia kysymyksiä. Teoriakokeen vähimmäiskesto olisi neljä tuntia, joka voidaan jakaa kahteen jaksoon. Mikäli koeaika jaetaan kahteen jaksoon, tulisi ensimmäisen jakson tehtävät olla palautettuna ennen jakson päättymistä, jotta kokelaat eivät voi vertailla tai muuttaa enää vastauksiin muilta saadun tiedon perusteella. Teoriakokeen tehtävien määrä ja vaikeustaso tulisi mitoittaa teoriakokeen vähimmäiskestoa vastaavasti ja kuvata yksityiskohtaisesti kokeen järjestämissuunnitelmassa. Teoriakokeen suorittamiseen voisi saada 60 minuuttia pidemmän vastausajan, jos kokeen suorittajalla on lukihäiriö tai muu terveydellinen peruste pidennettyyn koeaikaan. Kokeen suorittajan olisi esitettävä tästä todisteena kokeeseen ilmoittauduttaessa kirjallinen terveydenhuollon ammattihenkilön tai erityisopettajan allekirjoittama lausunto.

Pykälän 3 momentin mukaan perustason ammattipätevyyskokeen teoriakokeen saisi järjestää kirjallisesti tai sähköisesti siten kuin kokeen järjestämissuunnitelmassa ja siihen saadussa Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnässä ja ehdoissa on yksilöity. Sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella valtaosa tulee tarjoamaan koetta vain sähköisesti mm. sen helpomman tarkastettavuuden ja käsialan luettavuuteen liittyvien syiden vuoksi. Sähköiseen kokeeseen tulijoiden tulisi tehdä vahva sähköinen tunnistautuminen kokeeseen saavuttaessa, jotta kokelaan henkilöllisyydestä voidaan varmistua direktiivin edellyttämällä tavalla.

Pykälän 4 momentin mukaan perustason ammattipätevyyskokeen käytännön kokeen osuudesta enintään 30 minuuttia voitaisiin suorittaa simulaattorilla tai ajoharjoitteluradalla. Jos koe on suoritettu osissa, kukin kokeen osa olisi voimassa vuoden sen hyväksytystä suorittamisesta. Jos osuus on hylätty, kokelas voisi mennä suorittamaan sen uudestaan haluamanaan ajankohtana.

Pykälän 5 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän perustason ammattipätevyyskokeen järjestäjän olisi annettava ammattipätevyyskokeen suorittajalle päätös Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella kokeen tai sen osan suorittamisesta. Päätös annettaisiin lomakkeella E707 *Päätös kuorma- ja linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyskokeesta*, jonka on valmiiksi liitteenä myös kokelaalle tarkoitettu oikaisuvaatimusohje.

5 §. *Ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa olevan toimiminen kuljettajana.* Pykälän 1 momenttiin korjattaisiin viittaukset liikennepalvelulain pykäliin niiden uuden juoksevan numeroinnin mukaisiksi.

6 §. *Kuljettajan ammattipätevyyskortin tai ajokortin ammattipätevyysmerkinnän hakeminen.* Pykälään lisättäisiin maininta ajokortin ammattipätevyysmerkinnästä ammattipätevyyskortin rinnalle. Pykälän 1 momentin 3) kohdan luetteloa selvennettäisiin kielellisestä ja lisättäisiin maininta perustason ammattipätevyyskokeesta.

7 §. *Ammattipätevyyttä osoittava merkintä.* Pykälän 2 momenttiin korjattaisiin viittaus liikennepalvelulain pykälään uuden juoksevan numeroinnin mukaiseksi. Lisäksi tehtäisiin kieliopillinen korjaus substantiivin taivutukseen.

8 §. *Ammattipätevyyskortin luovuttaminen, kortin hävittäminen ja väliaikainen asiakirja.* Pykälän 1 momenttiin vaihdettaisiin sanan "vastaava" tilalle sana "sama", jota on käytetty muualla asetuksessa, jottei voi syntyä väärinkäsitystä puhutaanko vastaavasta tai samasta.

Pykälän 3 momenttia tarkennettaisiin niin, että lupaviranomaisen sijaan mainittaisiin yksiselitteisesti, että Liikenne- ja viestintävirasto on se viranomainen, joka hävittää sille luovutetut ammattipätevyyskortit, jotka on myönnetty Suomessa, jos korttia ei ole noudettu säädettyssä määräajassa.

Pykälän 4 momenttiin korjattaisiin Liikenne- ja viestintäviraston nimi sekä viittaus liikennepalvelulain juoksevaan pykälänumerointiin.

10 §. *Opettajaa ja opetuksesta vastaavaa johtajaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momenttiin korjattaisiin viittaukset liikennepalvelulakiin vastaamaan niiden uutta, juoksevaa pykälänumerointia. Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin sen voimassaolevaa sisältöä vastaavasti, että kyse on *ajo-opetusta antavasta* opettajasta.

11 a §. *Perustason ammattipätevyyskokeen simulaattorivaatimukset.* Asetukseen lisättäisiin uusi 11 a §, jolla säädettäisiin vähimmäisvaatimukset simulaattorille ja sen käytölle, jos kokeenjärjestäjä hyödyntää simulaattoria osana järjestämäänsä koetta. Ajokokeessa käytettävän simulaattorin tulisi olla korkeatasoinen ja siinä olisi oltava laaja näkymä sekä suoritettavan ajokorttiluokan ajoneuvon hallintalaitteita vastaavat hallintalaitteet. Simulaattorin istuin ja ohjausmekanismi tulisi olla säädettävissä käyttäjäkohtaisesti. Simulaattorinäkymän olisi vastattava kyseisen ajokorttiluokan ajoneuvosta olevaa näkymää. Simulaattorissa olisi oltava mallinnettuna kuorma- tai linja-auton hallintaan liittyviä sellaisia hallintalaitteita, joita kyseisissä ajoneuvoissa yleisesti on, kuten esimerkiksi hidastin ja telinostin.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin, että simulaattorissa käytettävä ohjelmisto ei saisi ohjata koesuoritusta eli antaa kokeen suorittamiseen liittyviä neuvoja, kuten ”ala jarruttaa tässä”. Simulaattorissa käytettävän ohjelmiston tulisi antaa suorituksesta yksityiskohtaisesti perusteltu arviointi. Mikäli simulaattori ohjeistaisi suorittajaa eli antaisi esimerkiksi suorituksen alussa laitteen käyttöön liittyviä teknisiä ohjeista, tulisi tämän ohjeistuksen kieli olla suorittajan valittavissa joko suomeksi tai ruotsiksi. Simulaattorilla suoritettavaa kokeen osaa olisi mahdollista valvoa etävalvontana.

Pykälän 3 momentin mukaan simulaattorilla annettavat koeosuudet olisi mainittava kokeen järjestämissuunnitelmassa. Simulaattorikokeessa käytettävän liikenneympäristön olisi vastattava suomalaista liikenneympäristöä tieliikennettä koskevien säännösten osalta. Mikäli simulaattorilla haluttaisiin testata keliolosuhteiden vaikutusta asiakkaan ajosuoritukseen, tulisi sää- ja keliolosuhteet olla säädettävissä niin, että asiakkaan kokemat olosuhteet olisivat mahdollisimman lähellä todellisia olosuhteita.

12 §. *Koulutuskeskuksen hyväksymistä koskeva hakemus ja jatkokoulutuksen koulutusohjelman hyväksyminen.* Pykälän 1 momentin 1) kohtaan korjattaisiin viittaus liikennepalvelulain juoksevan pykälänumeroinnin mukaiseksi. Pykälän 3 momenttiin korjattaisiin Liikenne- ja viestintäviraston nimi. Pykälän 4 momentista poistettaisiin sana ”enintään”, sillä koulutusohjelman hyväksyminen on voimassa tasan viisi vuotta.

12 a §. *Perustason ammattipätevyyskokeen järjestämistä koskeva hakemus ja sen hyväksyminen.* Asetukseen lisättäisiin uusi 12 a §, jossa säädettäisiin koulutuskeskuksia koskevan, vastaavan 12 §:n tapaan, mitä liitteitä kokeen järjestämistä koskevaan hakemukseen olisi liitettävä. Pykälän 2 momentin mukaan hakemuksen hyväksymiseen voitaisiin liittää kokeen toteutusta koskevia, tarkentavia ehtoja. Kokeen järjestäjän olisi ylläpidettävä luetteloa arvioijista ja kokeesta vastaavasta johtajasta, millä mahdollistettaisiin viranomaiselle ajantasainen tieto koetta järjestävän tahon vastuullisista henkilöistä ja heidän yhteystiedoistaan.

13 §. *Kokeen arvioijaa ja vastaavaa johtajaa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momenttia selkeytettäisiin lisäämällä siihen tarkennus, että momentti käsittelee perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvää koetta ja sen arvioijilta edellytetyjä pätevyysvaatimuksia.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännökset koemalliin liittyvistä arvioijan ja vastaavan johtajan pätevyysvaatimuksista. Perustason ammattipätevyyskokeen arvioijia tulisi olla vähintään kaksi. Vähintään yhdellä arvioijista tulisi lisäksi olla kokeesta vastaavan johtajan pätevyys. Useammalla arvioijalla taattaisiin yhtä arvioijaa paremmin kokelaan oikeusturva ja arvioinnin objektiivisuus. Useammalla arvioijalla olisi myös laajempi osaaminen ja ymmärrys kuljetusalan eri osaamisalueista kuin yhdellä arvioijalla. Kokeesta vastaavalla johtajalla tulisi olla voimassa oleva kuorma- tai linja-autonkuljettajan ammattipätevyys, opettajan pedagogiset opinnot, voimassa oleva liikenneopettajalupa ja suoritettuna liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimimista koskeva tutkinnon osa ja jompikumpi seuraavista: a) vähintään yhden vuoden kokemus C-, CE- tai D-luokkaan kuuluvan ajoneuvon päätoimisena kuljettajana toimimisesta tai b) kuljetusalan, linja-autonkuljettajan, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan tai puutavaran autokuljetuksen ammattitutkinto taikka kuljetuspalvelujen osaamisalalla suoritettu logistiikan perustutkinto. Vastaavat pätevyysvaatimukset on asetettu jo aiemmin koulutusjärjestelmän opetuksesta vastaavalle johtajalla pl., kokeen vastaavalta johtajalta lisäksi edellytetyt opettajan pedagogiset opinnot. Tällä varmistettaisiin se, että myös koemallissa, jonka tulee mitata vastaavaa osaamista kuin koulutusmallin, vähintään yhdellä arvioijista olisi koulutusta myös arvioinnin tekemiseen. Tämä tukisi osaltaan kokelaan oikeutta saada tasapuolinen ja asianmukaisesti tehty arviointi.

Pykälän 2 momentin mukaan perustason ammattipätevyyskokeen arvioijalla tulisi olla kokeessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeus sekä riittävä koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu osaaminen ja ammattitaito sekä koevaatimusten ja kuljetusalan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemus. Kokeen arvioijan olisi tehtävä arviointi ja annettava suorittajalle päätös kokeen suorittamisesta viimeistään seitsemän vuorokauden sisällä kokeen tai kokeen osan suorittamisesta. Jos arvion tekemiselle ei säädetään mitään enimmäiskestoja, on vaarana, että osa kokelaista joutuisi odottamaan arvioinnin valmistumista kohtuuttoman pitkään.

14 §. *Rekisteriin tehtävät ilmoitukset ja merkinnät.* Pykään korjattaisiin viittaukset Liikenne- ja viestintävirastoon sekä lisättäisiin kokeen järjestäjä ilmoitusvelvolliseksi koulutuksen järjestäjän lisäksi.

15 §. *Voimaantulo.* Pykälän 2 momenttiin korjattaisiin Liikenne- ja viestintäviraston nimi.

VOIMAANTULO

Esitetään, että valtioneuvoston asetus kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta tulisi voimaan huhtikuussa 2020.